

Diàleg

AVUI+

 JOAN BOSCH I ROURA, president
 JOAN VALL I CLARA, vicepresident executiu
 EMILI GISPERT, director general de continguts
 ANNA MARIA RIBAS, directora general de gestió
 JORDI GRAU, subdirector general de continguts
 XEVI ESTEVA, director de publicitat

**ÉS LAMENTABLE QUE A CATALUNYA
NO ES PUGUI VEURE UNA OBRA TAN
ESPLÈNDIDA COM 'AMADEU'**

 Jaume
Sobrequés

Historiador

Vives i Boadella a Madrid

He fet una curta estada a Madrid amb un únic objectiu: assistir a la representació de l'obra *Amadeu*, dirigida per Albert Boadella i interpretada de manera genial per l'actor, pianista i tenor Antoni Comas. Per bé que no hauria de ser així, no tenia cap més remei que fer aquest viatge si volia veure l'excel·lent muntatge artístic al qual em refereixo. Sovint Catalunya és encara un país massa petit, i no només des del punt de vista demogràfic, per poder acollir espectacles com l'*Amadeu* de Boadella. L'obra està basada en la trajectòria vital del músic català Amadeu Vives –mort a Madrid el 1932–, un dels més destacats compositors de sarsuela, que va aconseguir triomfar a la capital de l'Estat en el primer terç del segle XX. Vives és autor d'obres tan populars –també a Catalunya– com *Doña Francisquita*, *Bohemios*, *Maruxa* o *La Generala*.

L'ESTÍMUL QUE VA PORTAR BOADELLA a fer aquest muntatge teatral va ser la notícia, àmpliament difosa el 2005, que ningú no es volia fer càrrec de pagar la taxa municipal exigible per al manteniment de la tomba del mestre, enterrat per voluntat pròpia a Montjuïc, i que l'oficina corresponent de l'administració barcelonina amenaçava d'abocar les restes d'Amadeu Vives a la fossa comuna. Tampoc l'equip de govern de Collbató, el seu poble natal, va voler aleshores acceptar el trasllat dels ossos del compositor al cementiri del poble, al·legant que aquest no disposava d'un espai lliure. No seria políticament correcte que jo els digués ara qui va, a la fi, fer front a les exigències de l'administració i va fer, per tant, possible que Vives restés en el seu enterrament primitiu.

CAL NO OBLIDAR QUE AQUEST CATALÀ que s'"ofegava a Catalunya" i que, per això, en va haver de marxar ja de jove, va ser enterrat a Barcelona, el 6 de desembre de 1932, en un acte multitudinari encapçalat pel president Macià. Vives no havia fet res que hagués de ser perdonat, però, per si de cas, la màxima autoritat política i moral de Catalunya beneïa el seu cos sense vida en el moment del seu retorn al país que l'havia vist néixer. Sobre aquesta base –la d'un català proscrit a Catalunya i que triomfa a Madrid–, Boadella fa una proposta dramàtica de molt més abast del que es podria derivar del fet esmentat. L'espectacle és una síntesi gairebé perfecta entre interpretació teatral, música, cant coral, orquestra, sarsuela

LLUÏSA JOVER

cantada per un tenor, una soprano i una *mezzo* de bon nivell, moviment escènic, il·luminació i vestuari.

Com no podia ser d'altra manera en una persona que, com és el cas de Boadella, abomina la vulgaritat, l'espectacle conté subtils però ben paleses i sempre respectuoses ironies crítiques sobre determinats elements que formen els signes d'identitat catalana de

“Potser ha arribat el moment que Catalunya i en Boadella es retrobin en una gran reconciliació. Perquè ambdós ho necessiten i seria bo per a ambdós”

sempre. Tot molt més suau del que presenten determinats espais de la televisió catalana en relació amb aquests mateixos elements simbòlics. Però, és clar, aquells als quals em refereixo procedeixen de qui manté, i no pas sempre per voluntat pròpia, un antic contenciós amb Catalunya, millor dit amb les autoritats polítiques catalanes del passat i, encara avui, amb determinats mitjans de comunicació, que, fent gala d'una infinita petitesa, silencien de manera sistemàtica les seves creacions artístiques.

BOADELLA SOSTÉ QUE VA SER EXPULSAT de Catalunya, artísticament parlant, s'entén. Potser té raó, o, com a mínim, una part de raó. Aquest sentiment l'ha portat a fer afirmacions crítiques, sovint massa genèriques, en relació amb el seu país d'origen.

Catalunya acaba, però, de començar, amb una gran il·lusió i amb una no menor esperança, una nova etapa política. Potser, doncs, ha arribat el moment que Catalunya i en Boadella es retrobin en una gran reconciliació. Perquè amb-

dós ho necessiten i seria bo per a ambdós. O així m'ho sembla a mi, que no estic implicat en cap picabaralla gremial ni ho he estat mai en res que es relacioni ni políticament ni culturalment amb aquest divorci. Ni tampoc amb el que ha allunyat Flotats del panorama artístic català. Aquesta és, però, una altra qüestió de signe semblant però sobre la qual no escau parlar avui. És tot amb tot un problema que Catalunya ha de resoldre de manera satisfactòria.

No deixa de ser lamentable que un muntatge escènic tan fantàstic com és l'*Amadeu* de Boadella, que ha merescut elogis unànims de tots els mitjans de comunicació madrilenys, alguns dels quals l'han considerat el millor que ha fet mai, no pugui ser fruit pel públic català. Això no va bé.

O és que, de la mateixa manera que en el passat no llunyà els catalans havíem d'anar a Ceret o a Perpinyà si volíem veure un determinat cinema o comprar uns llibres determinats, hauríem d'anar ara, en plena democràcia, a Madrid per gaudir del geni creatiu d'artistes com Albert Boadella o Antoni Comas, nascuts a Catalunya?

QUE AQUESTA OBRA DE BOADELLA es pogués veure aviat a casa nostra seria una passa important en aquest camí de reconciliació que proposo, i seria també una mostra clara que Catalunya és un país cada dia més gran i també més magnànim i intel·ligent. Ningú no pot, penso, dubtar de la maduresa del públic català, del seu sentit democràtic, de la seva estima pel pluralisme, de la seva capacitat per admirar les obres ben fetes i de la seva liberalitat i sentit de l'humor. El públic català que estima el bon teatre i aprecia la intel·ligència dels creadors és mereixedor de poder veure l'*Amadeu* de Boadella. La responsabilitat de fer-ho possible correspon a qui correspon. Hi ha algú, potser més d'un, que té la paraula.

Recordatori final sobre l'*Amadeu* de qui ens parla Boadella: Vives va ser, el 1891, cofundador de l'Orfeó Català. També, autor de la música de *L'emigrant* (1890) i de *La balanguera* (1910), sobre lletres, respectivament, de Jacint Verdaguer i Joan Alcover. Boadella ens n'ofereix un retrat dramàtic ple de tendresa i d'intel·ligència. La seva obra és un acte de justícia i de substitució. La que hem hagut de fer sovint els catalans per defensar i mantenir vives les nostres coses. En aquesta ocasió, però, ha tingut un protagonista insòlit i un escenari llunyà. Tant se val.